

OKTOBAR
2020.

Be
YOUnique
Dom učenika
VRanje

САДРЖАЈ

Уређење Дома	3
Посета Амбасадора	5
Светски дан борбе против СИДЕ.....	7
Питали смо гинеколога	8
Журка за добродошлицу првака	9
Новогодишња чаролија	10
Филмски фестивал	11
"КРЕФ 2019".	13
Литерарна страна	15
Да ли сте знали?	17
Да ли умете да изразите своје емоције?	19
Упознајте највеће српске умове XXI века	21
Стрип	23
Трезор мудрости	31
Директор Дома	32

Министарство просвете,
науке и технолошког
развоја Републике Србије

Дом ученика средњих школа Врање

Главни и одговорни уредник: Маја Ђорђевић

Уредници:
Јована Трајковић
Тања Величковић

Аутори прилога:
Ирина Ђорђевић
Милица Станковић
Милица Вељовић
Александра Јовановић
Марија Зафировић

Дизајн и графичка припрема:
Јована Трајковић

Штампа:
Griffon Studio
Врање, октобар 2020.

Дом ученика средњих
школа Врање

УРЕЂЕЊЕ ДОМА

Како и сваке године и ове смо радили на побољшању услова за боравак корисника у Дому и позабавили се естетским уређењем и оплемењивањем простора. Реновиран је службени улаз Управе Дома, постављене су нове плочице, ограда и настрешница. Обезбеђена је нова опрема за потребе Домске мензе.

У згради за смештај корисника хоблован је паркет у ученичким собама и теретани. Набављене су и нове справе за вежбање, као и реквизити попут боксерског цака и лопти за пилатес, које ученици посебно воле да користе. Да би амбијент у собама био пријатнији, тапациране су све столице и фотеље и замењене су табле радних столова.

За пријатан амбијент у Дому побринули су се и наши домци, који су вредно радили на естетском уређењу летњиковца, дворишта и заједничких просторија. Цветне декорације од папира, као и неговано природно цвеће красиће Дом током читаве године.

Посета америчког амбасадора Дому ученика средњих школа Врање

Историја Дома ученика у Врању везује се за американца Џона Фротингама и далеку 1918. годину, када је Џон Фротингам заједно са својом супругом, српкињом Јеленом Лозанић основао Американски дом за српску ратну сирочад. Тако је почела једна лепа прича, која и дан данас наставља да траје. Амерички амбасадор, господин Ентони Годфри, 23.01.2020. године посетио је наш Дом и том приликом уручио донацију Амбасаде (ИТ опрему и књиге), која ће ученицима и студентима помоћи у учењу и раду, као и васпитачима у реализација васпитних активности и радионица.

*With the compliments of the
U.S. Ambassador to Serbia*

У знак захвалности, директорка Дома госпођа Маја Ђорђевић уручила је господину Ентони Годфрију монографију Дома, као и слику првих питомаца, насталу непосредно по оснивању Дома. Захваљујемо се господину Годфрију на указаном поштовању и Америчкој амбасади на сарадњи и донацији.

Господин Ентони Годфри изразио је задовољство што је имао прилику да посети Установу са толико богатом и дугом историјом. Амбасадор је обишао домске просторије, ученичке собе, разговарао са ученицима и запосленима, након чега је похвалио целокупну организацију и добре услове које Установа пружа корисницима. Да је атмосфера била опуштена и пријатна приликом његове посете показује и партија стоног тениса, коју је амбасадор са задовољством одиграо са нашим учеником Данијелом, а потом и поделио поклончиће присутним ученицима.

Светски дан борбе против СИДЕ

Поводом 01. децембра, обележавања Светског дана борбе против СИДЕ у амфитеатру Дома ученика средњих школа Врање организована је трибина за ученике под називом "Шта знамо о СИДИ" у сарадњи са Заводом за јавно здравље у Врању. Ученици су чули корисне информације о превенцији ове опаке болести, како се заштитити, тестирати, како помоћи и односити се према оболелом. На крају предавања подељене су им корисне брошуре са важним информацијама о ХИВ вирусу.

Како се не може добити ХИВ?

ХИВ се не преноси уобичајеним социјалним контактима. Не преноси се руковањем, пољупцем, преко тоалета, у базенима, убодима инсеката, прибором за јело, преко ваздуха...

Шта је ХИВ и која је разлика између ХИВ инфекције и АИДС-а?

ХИВ је вирус хумане имунодефицијенције, који слаби имуношкту отпорност организма нападајући и уништавајући ћелије имуношког система и спречавајући га да се бори против бројних инфекција. Уласком ХИВ-а у организам човека значи да је особа заражена овим вирусом, али не и оболела. **ХИВ инфекција**, без симптома и знакова болести, може да траје годинама и да остане непрепозната.

СИДА/АИДС (синдром стечене имунодефицијенције) представља последњи и најтежи стадијум инфекције ХИВ-ом. У својој основи има потпуно пропадање одбрамбених (имуношкких) функција организма, те је особа подложна разним инфекцијама и туморима.

Како се заштитити од инфекције?

Редовном употребом кондома при свакој врсти сексуалног контакта (вагинални, анални, орални). Кондом штити и од других полних болести као што су сифилис, гонореја, хламидија, хепатитиси.

Како се преноси ХИВ?

ХИВ се преноси преко крви, сперме, пресемене течности, вагиналног секрета и мајчиног млека. До инфекције може доћи незаштићеним сексуалним односом са зараженом особом (вагиналним, аналним или оралним), са мајке на новорођенче (у току трудноће, за време порођаја, дојењем), интравенском и интраназалном (ушмркавање) употребом дрога.

ПИТАЛИ СМО ГИНЕКОЛОГА

Када је право време за први пут?

Право време је када се девојка осећа психички и физички зрело. Оно што не треба јесте да подизази под утицајем средине који намеће када је „право време“. То би требало да буде неко коме може да верује, са киме дели мишљења о разним темама...

Када девојка треба да се јави код гинеколога?

Не пре двадесете године уколико није сексуално активна. Наравно изузетак је ако је имала неке тегобе. Ако је пре двадесете имала сексуални однос, на преглед би требало да иде једном годишње. Треба знати да преглед није никакав баук, то је сасвим нормално и треба редовно ићи поготово како би се предупредио развој неке опасне болести.

Како да знамо да нешто није у реду након сексуалног осноса?

Можемо имати неке знаке у току самог чина - бол може бити један од првих знакова да нешто није у реду са репродуктивним органима. То не смемо игнорисати, такође не смемо узимати сами лекове против болова да не би замаскирали неко озбиљно оболење, већ се треба обратити лекару. Друго што се може јавити јесте појачана секреција из вагине, као последица неке инфекције унутрашњих органа девојке. Ни то не смемо лечити на своју руку из разлога што многе инфекције могу довести до стерилизитета.

Могу ли и мушкарци да примете неке симптоме?

Симптоми инфекције полних органа код мушкарца се јављају ређе него код жена, због чега врло често мушкарци могу бити носиоци сексуално преносивих болести. Могу се јавити црвенило и свраб и наравно, треба се јавити лекару.

Како изгледају нормални секрет и менструација?

Физиолошки секрет из вагине је пре свега по количини оскудан, појачан је само у плодним данима - пар дана пре и пар дана после овулатије. У тим данима изузетно је битно да, уколико не планирамо трудноћу, користимо неку од мера контрацепције. Физиолошки циклус траје 28 ± 7 дана, с тим да се у првих 7 дана циклуса дешава менструација-менструално крварење. Не би требало да смо тада сексуално активни јер сама та крв мења pH у вагини и предиспонира развоју инфекција уколико не водимо рачуна о хигијени на прави начин.

Како се заштитити од полно-преносивих болести?

Данас постоје бројне мере контрацепције али оно што је најдоступније девојкама твог узраста и што се свакодневно користи јесте кондом (или презерватив). Нарочито се кондом препоручује свима који немају сталног сексуалног партнера. Кондом је сигурна заштита од полних болести, уколико се правилно користи и купује у апотеци.

Да ли можемо да добијемо неку инфекцију иако нисмо имали сексуални однос?

Можемо. Најчешће је то вагинална кандидијаза - инфекција гљивицом која се манифестије појачаном беличастом секрецијом из вагине. Пад имунитета, лоша исхрана, неадекватна хигијена могу довести до појаве ове инфекције.

Професор др Јована Манасијевић
Интервју припремила: Ирина Ђорђевић

Журка за добродошлицу првака

Као и сваке године, Комисија за организовање и праћење слободних активности у Дому, организовала је 06.11.2019. године журку у знак добродошлице новим станарима Дома. Том приликом ученицима се обратила директорка Дома, госпођа Маја Ђорђевић и пожелела им пуно успеха и напретка у новој школској години. Пре забаве погледали смо филм „Виртуелна личност”, којим се наш Дом такмичио на Филмском фестивалу Креф 2019. и освојио I место. У пријатној и веселој атмосфери, ученицима су уручени поклончићи које су им спремили другари и забава је могла да почне.

НОВОГОДИШЊА ЧАРОЛИЈА

У нашем Дому 26.12.2019. године организована је представа за малишане поводом Нове Године. Уз добру вилу - Добрилу (Ирина Ђорђевић), Деда Мраза (Столе Трајковић), вештицу Рогу (Марија Димитријевић), чаробњака Оза (Михајло Јовановић), кловна (Лука Ђорђевић) и дворске луде (Милица Вельовић), почело је Новогодишње такмичење. Лепо смо се дружили и забавили, а након представе уследило је сликање са Деда Мразом и подела пакетића. Срећна нам била Нова 2020!

ДАНИ “СРЕТЕНА АЦИЋА” IV ФИЛМСКИ ФЕСТИВАЛ

Филмом "Прихваташе је видети срцем, а не очима" Дом ученика средњих школа Врање учествовао је на IV Филмском фестивалу "Дани Сретења Ацића" у Јагодини, који је био одржан од 29.11. до 01.12.2019. године. Фilm је освојио главну награду публике и специјалну награду за подстицање толеранције и заједништва. Посебно се допао публици, за шта је награђен вишеструким аплаузима и овацијама, због чега смо веома поносни и срећни. Главне улоге у филму тумачили су : Александар Стојановић као „клошар”, Переца Камберовић као „ганџи”, Михајло Јовановић и Филип Спасић као „штребери”, Лука Ђорђевић и Столе Трајковић као „мангупи”, Александра Божиловић као „буџа”, Ирина Ђорђевић као „анорексична“ и Марија Димитријевић као „чанки“. Порука филма упућује на то да је свако јединствен и по нечemu другачији од нас или да се у основи не разликујемо јер смо сви људи и имамо иста права. Људе не треба етикетирати на основу изгледа и првог утиска. На филму су радиле библиотекар Јована Трајковић (ментор) у сарадњи са васпитачицом Тањом Величковић. Препоручујемо да погледате на следећем линку, другима се допао, надамо се да ће и вама.

https://www.youtube.com/watch?v=u3za_PpxU7aM&t=26s

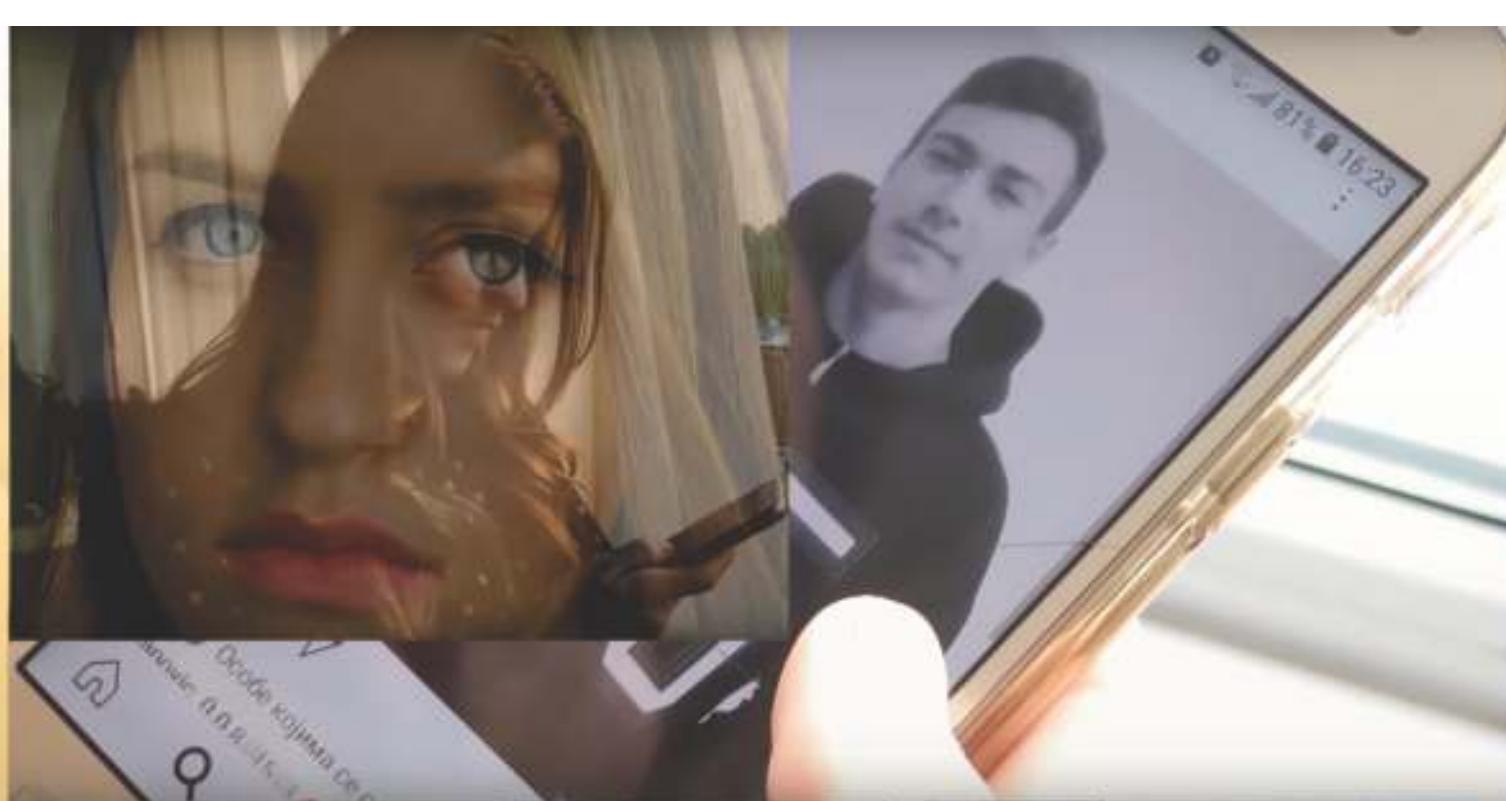

МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ КРЕАТИВНО - ЕДУКАТИВНОГ ФИЛМА "КРЕФ 2019."

Још један у низу успеха наших филм-мејкера - 1 место на Међународном фестивалу креативно - едукативног филма, одржаном у Лесковцу 03. и 04. 10. '19. Дом ученика Врање представио се филмом "Виртуелна личност", ментора Јована Трајковић и сарадника Тање Величковић. Фilm је добио 1 награду у категорији средњих школа на тему "Васпитни изазов 2019." и донео нам поклон фондације Тијане Јурић - акциону камеру. Сада ће нам филмови бити још занимљивији и бољи. У Лесковцу су нас представљали ученици: Марија Димитријевић, Александар Стојановић и Лука Борђевић. Било нам је лепо и забавно. Научили смо пуно тога о фотографији и видео едитингу на радионицама које су биле организоване за менторе и ученике. Забавили се уз онлајн едукативни квиз и на крају се вратили као победници Фестивала. Још једном: БРАВО за наше домце, учеснике филма и васпитаче. Наставите да низјете успехе које заслужујете!

Литерарна страна

Седим на крову зграде, гледајући у даљину,
док се изнад мене простира небо,
боје ране која зааста.

Уронила сам у усамљену школјку и ћутим...

Склупчана попут уплашеног детета,
што можда и јесам, али одбијам то признати себи.

Не зато што се плашим остати сама,
навикла сам на самоћу,

мада нисам навикла на ову промену.

И даље је у мени девојчица жељна света,
само, превише се затвара у себе.

Изгубила је поверење, не верује чак ни мени.

Каже: „Ти си крива сто дајеш срце лако”.

Насмејем се њеним речима,
док ми се очи пуне сузама.

Повредила сам је, знам
али јесам ли крива што не умем да волим мало,
да волим на један дан?

Знаш, девојчице, одашу ти једну тајну:
„Не волим више.”

Вођен је рат између ума и срца.

Рат у коме сам се распадала, састављала,
на опет распадала.

Извоза и извоза, дан за даном.

Све док једне ноћи нисам склопила очи
у којима није било суза,
а следећег дана отворила их
затечући осмех на лицу.

Знала сам, мир је склопљен!

Од тада све је другачије, ја сам другачија.

Променила сам се, али душа ми је и даље иста.

Говорила сам јој речи у које ни сама не верујем.

Слушала ме је помно, није ме прекидала.

Када сам завршила, од ње речи нису долазиле.

Дошли су руке грлећи моју душу и
распрашујући монотонију која влада у мени,
у овом граду, коме сам име заборавила.

На чијем крову, неке зграде, седи девојка тужних очију,
гледа зајасак сунца: „Још један дан се завршио”,
а не зна да је ово тек почетак...

Милица Вељовић

Кад би љубав била сан,
Сан, што траје један дан.

Могла бих ти рећи у том сну,
Рећи тајну ми предрагу.
Рекла бих ти све оно
Што не смем на јави,
Рекла бих ти све мисли моје
Што станују у мојој глави.
Бацала бих ти се у загрљај,
То би за мене био рај.

Залутала бих у твојим

Плавим очима,

У њима бих могла

Остати коћима.

Могла би све то учинити
Ал' само...

Кад би љубав била сан,
Сан, што траје један дан.

Александра Јовановић

тишина
сам и оче-
в и д и м
други и
риш :
т о г
нешто
само за
ко м а -
п о п у т

Веровала сам у нас, кад нико други није, а није требало. Пак, не кајем се, поново бих то учинила. Поново бих себе назвала твојом. Само, ако ниси хтео да ме волиш, зар си морао овако да ме сломиш? Од свега највише ме боли што си сопственим рукама угушио моју љубав! А зашто? Зато што ти ниси умео да волиш... Могла сам те научити како се воли и постаје вољен. Тешко је, знам, али је лепо. Ђутиш и простором влада тишина, а знаш да не волим тишину; знаш да ме подсећа на сузе и зато јој никада не дозвољавам да ме савлада. Водимо онаја тешку битку. Некада ја изађем као победник, а некада... Али овог пута ђутаћу, тебе, твоје среће слушаћу. Изволи, дајем ти реч... Желим осетити дубину твог гласа, од кога сви дрхте, само ја не. Слушам, хајде почни... Почни док ме још увек

није излудела! Ђутиш... шта ли кивала? Гледам те али не те, преда мном је неко одједном, ти прогово- „Ово сам ја“. Нешто се трена у мени сломило, малено, што је куцало тебе. Пукло је на хиљаде дића. Узимам мали део и огледала огледам се у њему. Видим себе, а знаш ли шта не видим - ТЕБЕ!

Милица Вељовић

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?

1. Немачки тенк из Другог светског рата по имени маус (миш) био је највећи тенк ikада створен (188 t).
2. У Јапану постоје клубови за плакање, то је начин да се људи ослободе стреса.
3. 20 % хране коју човек поједе потроши најгладнији орган у телу - мозак.
4. Чарли Чаплин је једном учествовао на такмичењу имитатора Чарлија Чаплина и изгубио.
5. Хиперсомнија је стање у коме особа може да спава 12 до 15 h и пробуди се уморна.
6. Исланд је најмирније место на свету, немају чак ни војску.
7. Први програмери су биле жене.
8. Леонардо да Винчи могао је да пише једном руком, а црта другом у исто време.
9. Три најбогатије породице на свету имају више имовине него свих 48 најсиромашнијих нација на свету укупно.
10. Најдужа саобраћајна гужва на свету трајала је више од 10 дана, а возила су се померала просечно 0.6 миља на дан.
11. Гусенице поприме тотално течан облик док се трансформишу у мольце.
12. Џон Д. Рокфелер је најбогатији човек у историји света са нето вредношћу 10 пута већом од Бил Гејтса.
13. Човек током свог живота просечно поједе 70 инсеката и 10 паукова у сну.
14. Ако мужјак лава преузме вођство над чопором, он убија све младунце.
15. Две трећине људи на земљи никада није видело снег.
16. Колибри је лакши од новчића.
17. Слонови су једине животиње које не могу да скоче.
18. Ајкула може да детектује једну кап крви међу 100 милиона капи воде.
19. Истамбул (Турска) је једини град на свету који лежи на 2 континента.

20. У свемиру астронаути не могу да плачу - сузе не могу течи без гравитације.
21. Жирафа може да чисти своје уши са језиком који је дугачак 53 см.
22. У Канади се налази више језера него у свим државама на свету заједно.
23. Човек је за један посто нижи увече него ујутру.
24. Требало би преко 1000 год. да се одгледа сваки видео на YouTубе-у.
25. Човек по имену Чарлс Озборн штуцао је чак 69 година.
26. Бубашваба може да живи неколико недеља без главе.
27. Језик је најјачи мишић у људском телу.
28. Замрзнути јастози могу да се врате у живот кад се одмрзну.
29. Антартик је најхладнији, најсушнији и најветровитији континент.
30. Француски је био официјални језик Енглеске преко 600 година.
31. Бува може да скочи 350 пута више од своје телесне дужине, што је једнако човеку који би могао да прескочи фудбалски стадион.
32. Очи остају исте величине од рођења. Нос и уши никад не престају да расту.
33. Просечне људске особе имају количник интелигенције (IQ) између 90 и 110. Надаренима се сматрају они чији се IQ налази између 120 и 140 по Кателовој скали. Резултати преко 140 представљају изузетно интелигентне особе.
34. Сједињене Америчке Државе, Бурма и Либерија су једине земље на свету које нису званично усвојиле метрички систем као стандард мерења.
35. Земља је једина планета која није добила име по неком божанству.
36. Пре колонијалне власти, Африка је била састављена од 10.000 различитих држава и аутономних група са различитим језицима и обичајима.
37. Скоро четвртина површине Лос Анђелеса је заузета аутомобилима.
38. Нојево око (величине око 5 см) је веће од његовог мозга.
39. Потребно је 1.200.000 комараца да би заједно исисали сву крв из човека.
40. Ако коњ на споменику неке особе има предње ноге у ваздуху, особа је умрла у бици; ако коњ има једну предњу ногу у ваздуху, особа је умрла од последица рана задобијених у бици; ако је коњ са све четири ноге на земљи, особа је умрла од природних узрока.
41. Највећа пантљичара нађена унутар људског тела имала је 35 метара.
42. Пси су у стању да разумеју 250 речи и гестова.
43. Прави мед се не квари. У теорији, могли би да једемо мед стар 3.000 год.
44. Најдужа забележена медуза на свету дугачка је 49 метара.
45. Када замахнете бичем у ваздуху, оштри звук који настане је звук пробијања звучног зида. Бич је први направљен предмет који може пробити звучни зид.
46. Човек је једини сисар који не може да гута и дише истовремено.
47. Физички је немогуће да човек лизне сопствени лакат.
48. Први град на свету који је имао милион становника био је Рим 133. год. пре нове ере. Лондон је милионитог становника добио тек 1810, а Њујорк 1875. год. Данас у свету има око 300 градова са више од милион становника.
49. Прва држава која је женама дала право гласа је Нови Зеланд, 1893. год.
50. Рожњача је једино ткиво у људском телу које не садржи крвне судове.

ДА ЛИ УМЕТЕ ДА ИЗРАЗИТЕ ЕМОЦИЈЕ?

Означите решење које је најприближније вашем уобичајеном поступању или размишљању (покушајте да будете искрени и да одговорите онако како поступате, а не онако како бисте желели да поступате):

1. Када морам да кажем нешто што је потпуно негативно некој веома близкој особи:

- а) Одлажем то колико год је могуће будући да ми је веома мучно.
- б) Трудим се да буде прихватљиво и покушавам да будем јасан.
- в) Директан сам и јасан како бих избегао неспоразуме.

2. Сваки пут кад сам покушао да се уклоним у неку групу:

- а) Приметио сам да ме цене, али очекују да ја покренем зближавање.
- б) Успевам, више или мање, прихватајући и прилагођавајући се другима.
- в) Морам да се потрудим да се прилагодим јер су многи чланови групе непријатељски расположени према мени.

3. У својим везама:

- а) Покушавам да се усредсредим на добро и да себе прикажем као пријатну особу како бих избегао несугласице.
- б) Покушавам да се ставим на његово/њено место како бих га/је разумео и поштовао.
- в) Покушавам да успоставим своје приоритете и да будем искрен како бих избегао разочарења.

4. Када је о партнерима реч, обично се догађало да:

- а) Ја оставим њих, јер сам осетио да ме веза не испуњава.
- б) Покушао сам да остварим везу засновану на узајамној слободи.
- в) Чим бих пожелео да се вежем, оставили су ме.

5. Претпостављам да ме у суштини:

- а) Много воле, али ме мање поштују.
- б) Воле и поштују само онолико колико и ја то имам.
- в) Много ме поштују, али ме мало воле...

6. Имам проблем када:

- а) Тражим нешто за себе.
- б) Одлучујем шта је исправно.
- в) Показујем своју рањивост.

7. Када помислим на своје детињство, мислим:

- а) Да сам добио много љубави, али су од мене такође захтевали да се прилагодим.
- б) Да сам био обасипан љубављу и добротом; захваљујући томе сам научио да волим.
- в) Да сам добио добро васпитање, али су се према мени опходили као да морам да одрастем пре времена.

8. У животу побеђује онај ко:

- а) Уме да се зближи с адекватним особама.
- б) Зна да поступа у складу са срцем.
- в) Уме да се интелигентно наметне другим људима.

Решење теста

Саберите збир облежених одговора под А, Б и В:

Већина одговора под А: Склони сте лажној љубазности; треба да научите да изражавате свој бес и нездовољство и да се за себе борите.

Већина одговора под Б: Склони сте искреној љубавности; ваше срце је благотворно.
Већина одговора под В:

Склони сте антипатии; плашите се да покажете своју крхку страну и да изразите нежност.

Три сијалице и три прекидача

Најавите у ходнику у ком се налазе 3 прекидача за 3 сијалице које се налазе у соби поред. Немате никакав визуелни контакт са сијалицама док сте у ходнику. Како ће те одредити који прекидач пали коју сијалицу ако имате право само једном да уђете у собу?

Решение:

Укључите 2 прекидача (број 1 и број 2) и сачекате 5 минута. Прекидач број 1 искључите, трећи не дирате никако, прекидач број 2 остаје упаљен. Уђете у собу са сијалицама. Сијалицу која гори пали прекидач број 2 који је остао упаљен. Пипнете остале две сијалице. Сијалицу која је врућа пали прекидач број 1. Сијалицу која је хладна пали прекидач број 3.

AUTOR DUŠAN GRUBIĆ	JAMALI SE-ČIN	TOŠA; DRAMIR	VOD. SLEBU	ALANDSKA BENJAMINA	GRAD U ALŽIRU	MESTO U ISTOČKOJ AFRIČKOJ	DUŠAN GRUBIĆ				
KOMAD MUNDG ZEMLJUŠTA	→	+	●	●	●	●					
SOČUD U DNEVNIM	→		●	●							
RASPOD DA	→		●	●							
VRSNA HE MIŠKOG IZVJEŠNJA	→		●	●							
MESTO U INDII	→		●	●							
FRANCUSKO REŽISER ZAN-JE	→		●	REKLA U RUSIJI IMPERIJA SOKI	→						
SIRPSKI GUŠMAC ČEHOVAC	→		●	●	SVRŠA KRIVIĆE LOŠE	VRSNA KRIVIĆE LOŠE	SIRPSKI ALLEGORI KINA	MUŠKIM SKO ZENSKI IME	PROZNRNA PARUČNA DRAMNA	POUKA LEXICA FRIŠTAT	STANOVNI KAMERUN
NA IST RAČUN BLATO	→		●		SVRŠA KRIVIĆE LOŠE	SVRŠA KRIVIĆE LOŠE	SVRŠA KRIVIĆE LOŠE	SVRŠA KRIVIĆE LOŠE	SVRŠA KRIVIĆE LOŠE	SVRŠA KRIVIĆE LOŠE	SVRŠA KRIVIĆE LOŠE
GRAD U DNEVNOJ FINANSI RIZIĆU	→		●	DEZAVTOR (UPC.) CROBENO PROGONIMO	→						
OKRAD U KONGU	→		●				NAMIBIA; NAMIBIA	NAMIBIA; NAMIBIA	NAMIBIA; NAMIBIA	NAMIBIA; NAMIBIA	NAMIBIA; NAMIBIA
FINSKO PAR NO IZJEDNICO	→		●				NEMACKI BESKOMEDIS	→			
AUTOGE NAKA ZA ŠAMPION	→		●	MALDINSKA OSTRVA; KOROL. KOROLSKA			GLEMICA AFRIKA				SIRPSKI AZOTIA OČEV DEAC
MOROŠKO INDIJSKI KAVSTWA	KASTAM	→	●				ENGLIŠKI TEATR	→			
JEDANAK STO Mjesec U GODINI	→		●				AKROBETSKI ATHLETIC KOMPANIJE	→			
REKA E RUSIJA; PRIMORSKA LOTE	→		●				→		UZBEK BODRANIA	→	
RAZELJE U OPŠTIM SPRASNA MITSKOVA	→		●	BOŠANSKA PEVNIČKA DOKTORA ŽA PREČNIK	→				LONG PLJ	→	
									SALAMENA	→	

УПОЗНАЈТЕ НАЈВЕЋЕ СРПСКЕ УМОВЕ XXI ВЕКА

НИКОЛА ТЕПИЋ

Прво ћемо упознати Николу Тепића, вундеркинда и вицешампиона Светске олимпијаде младих научника из Београда.

За својих 19 година, већ је успео да окити кућу са 40 медаља из разних области, попут математике, физике, географије, чак и плеса, а добио је и престижно признање – Светосавску награду. Разлог због којег се овај млади проналазач нашао на нашој листи топ српских изумитеља је његов револуционарни проналазак – полако растварајуће ђубриво из капсулиране уреје.

НИКОЛА ЦВЕЈИН

Никола Цвејин је млади студент из Жабља који је већ патентирао својих 5 изума, за које је добио бројне похвале и награде. Његов последњи изум може постати велики хит у српској пољопривреди. Никола је изумео робота за запрашивање усева на даљинску контролу. Са овим изумом, фармери не морају да удишу опасне хемикалије.

СТЕФАН ВЕЉА

Стефан Веља је млади проналазач који је изумео патент који спашава животе, а све то и пре него што ће се уписати на факултет. Изумео је стент који хвата и разбија тромбове – крвне угрушке. Идеја је једноставна у теорији – потребно је убацити стент и причврстити га за крвни суд, и уколико нађе крвни угрушак, он га разложи. Једноставно, ефективно, а спашава животе. Његов изум је освојио златну медаљу на интернационалном Еурека тајмчићењу у Бриселу 2014. године, и награђен је Орденом првог реда Краљевине Белгије, добивши звање витеза, као и златну плакету московског Института за иновације.

ОСТОЈА РАЈИЋ

Обновљиви извори енергије су мусаџија. Један његов изум чак претвара морску воду у пијаћу, док притом извлачи со која се може користити у исхрани и током целог процеса прави струју! Тренутно развија мали проточни бојлер који ће помоћи при уштеди енергије.

Иако је Србија мала земља по величини, у њој станује пуно младих и младих срдцем умова који се труде да учине свет бољим местом за живот. Широм света знају да смо земља спортиста, али се мало зна о нашим генијалним изумитељима данашњици и то ћемо управо покушати да променимо! Пази се Тесла, неки нови клинци су ту да те замене.

Никола Тесла

Постоји много изумитеља у Србији чији изуми нису угледали светлост дана, али свакако би требало да буду подржани у напорима да промене како земљу тако и читав свет – на боље.

МИЛОШ РАДОВИЋ

Милош Радовић, млади проналазач из Крагујевца ради на „паметној“ руци – приступачном проналаску осетљивом на додир прилагођеном инвалидима.

Он жељи да остане у Србији и да настави рад на својим пројектима. Одбио је престижну стипендију од „Bosch“ компаније за студирање у иностранству. Циљ му је да његов изум буде финансијски приступачан за људе са Балкана јер су алтернативе много скупље и често изван куповне моћи становништва.

Све што можемо рећи Милошу је: желели би смо да се рукујемо с тобом (и твојом паметном руком), млади проналазачу.

ЈОВАН НИКОЛИЋ

Гледајући како урагани сеју смрт и уништавају читава предграђа, уништавајући куће са таквом лакоћом, инжењер Јован Николић је провео скоро деценију истраживајући термодинамику, уштеду енергије, отпорност материјала, ефикасност и законе градитељства. Крајњи исход је апсолутно невероватан – финансијски приступачна кућа, где је сваки сантиметар термално изолован и практично је све херметички затворено. Ова енергетски ефикасна кућа може многоструко да умањи рачуне за струју и грејање. Јован је за свој изум добио престижну награду лионског Лафарж центра за истраживање и развој у конструкцији.

Његов патент и његови процеси изградње омогућавају изградњу пребивалишта која су безбедна од урагана, земљотреса, поплава и пожара. Николићев патент се може применити и у изградњи зграда таклоће. Тренутно, Јован се бави отварањем мале тест фабрике и аутоматизацијом процеса изградње. То значи да безбедна, енергетски ефикасна седмоспратница може да се заврши за 90 дана уместо за 1 годину.

ГОРАН САЈДЛ

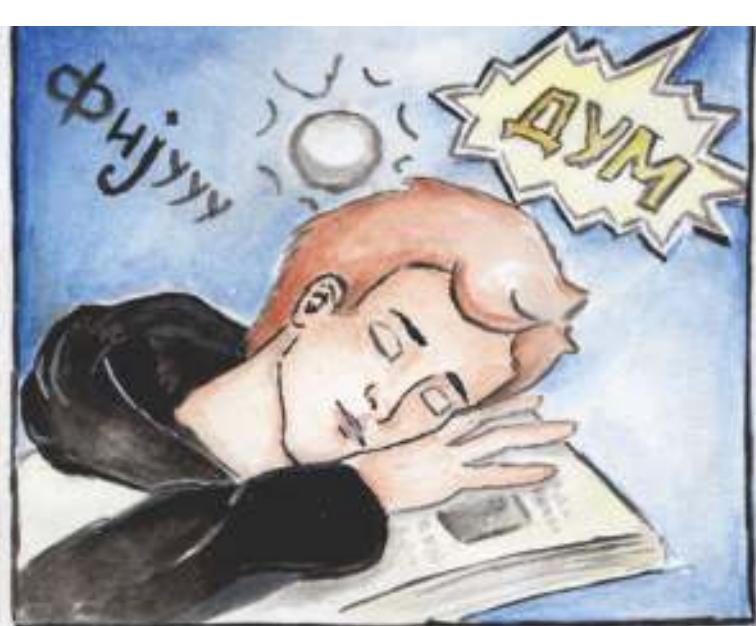
Горан Сајдл, млади изумитељ из Новог Сада, је направио врло користан патент који је поприлично практичан у данашње време. Наиме, Горан је изумео CycleCharge, генератор – динамо, који користи кинетичку енергију вашег бицикла и претвара је у струју којом можете пунити ваш телефон или било шта друго што користи USB приклjučak. Све што је потребно јесте да се крећете брзином од 5 километара на час или брже и динамо ће урадити своје. А чак ништа ни не морате да радите кад идете низбрдо јер закони физике свакако раде за вас.

Михајло Пупин

Милутин Миланковић

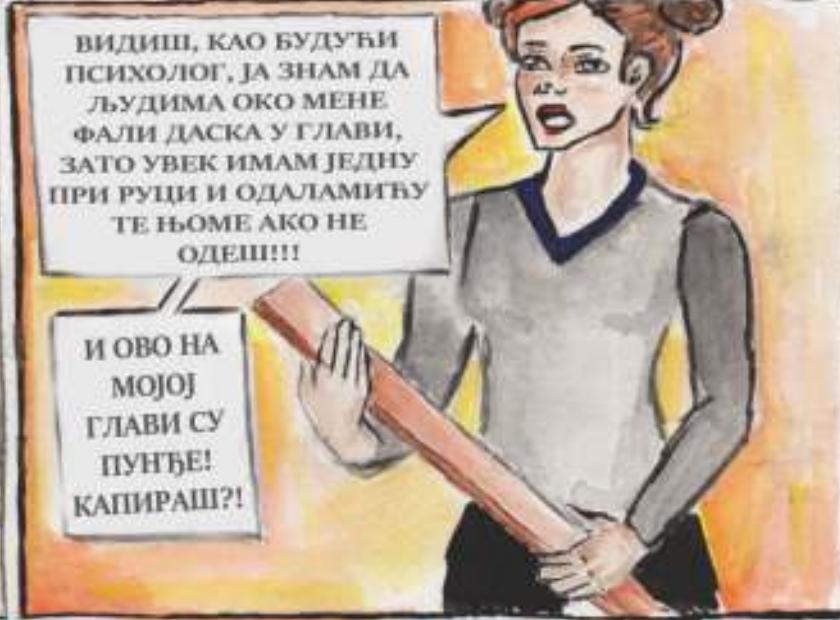

ДОБРО ДОШЛИ У ИНТЕРНАТ.
МЕСТО ГДЕ КАДА СЕЧЕТЕ
ШНИЦЛУ ТУПИМ НОЖЕМ, ОНА
РАЗГОВАРА СА ВАМА... ГДЕ У
ГЛУВО ДОБА НОЋИ ЧУЈЕТЕ
КОРАКЕ, ИАКО У ХОДНИКУ
НЕМА НИКОГА!

БИО ЈЕ ВИКЕНД, ЦЕО ИНТЕРНАТ ЈЕ БИО ПУСТ. ЈА САМ ОТИШАО ДО КУПАТИЛА, А МОЈ ЦИМА ОСТАО ДА СПАВА. ВРАЋАМ СЕ И ЗАТИЧЕМ ГА КРВАВОГ У КРЕВЕТУ! "ЦИМО, ЈЕСИ ЖИВ?", СКОЧИМ НА ЊЕГА... А ОН ЂЕ "БЕЖИ БРЕ, ВИДИШ ДА МЕ МИЛИЦА ПОЛИЛА СОКОМ, ГЛЕДАЈ КРЕВЕТ!" "АХАХАА... КАД НЕ УМЕШ С ДЕВОЈКАМА." "НЕМА ВЕЋЕГ ХОРORA ОД БЕСНЕ ЦУРЕ."

МАРИЈА ЗАФИРОВИЋ

ТРЕЗОР МУДРОСТИ

Одавно сам запазио да успешни људи ретко седе и чекају да им се ствари дешавају.
Они изађу и десе се стварима. - Леонардо да Винчи

Цена успеха је тежак рад, посвећеност послу, и одлучност да било победили или изгубили, дамо све од себе задатку који нам је био у рукама. - Винс Ломбарди

Да би успео твоја жеља за успехом мора бити већа од твог страха од неуспеха. - Бил Козби

Човек који не чита добре књиге нема никакве предности над човеком који их уопште не зна читати. - Марк Твен

Све док не будеш ценио себе, нећеш ценити своје време. Све док не будеш ценио своје време нећеш ништа постићи са њиме. - М. Скот Пек

Само две силе уједињују људе – страх и интерес. - Наполеон Бонапарта

Образовање је најмоћније оружје које можете употребити да промените свет. - Нелсон Мандела

Јуче сам био паметан. Стога сам желео мењати свет. Данас сам мудар. Стога мењам себе. - Шри Чинмој

Ако при свакој пријатељској услуги одмах на захвалност мислиш, онда ниси даровао, већ продао. - Фјодор Достојевски

Креативан човек мотивисан је жељом да постигне, а не жељом да победи друге. - Ајн Ранд

Електрична комуникација никада неће замијенити лице које својом душом охрабрује другу особу да буде храбра и искрена. - Чарлс Дикенс

Ја друге људе посматрам кроз њихове добре особине. С обзиром да ни ја нисам безгрешан, не бих смео испитивати туђе грешке. - Махатма Ганди

И скромна срећа такодје је срећа. Боље је и колиба од сламе у којој се од срца смеју, него палата од мермера у којој сви плачу! - Кинеска пословица

Срећа није случајна; а није нити нешто што требате желети. Срећа је нешто што сами стварате. - Џим Рон

ДИРЕКТОР ДОМА МАЈА ЂОРЂЕВИЋ

Дана 31.10.2019. године именована сам за в.д. директора Дома ученика средњих школа Врање. Након 7 месеци решењем Владе РС од 26.06.2020. године, именована сам за директора Дома. Од дана заснивања радног односа у Дому старам се о осигурању квалитета и унапређењу рада установе.

Као руководиоца установе, посебно ме чини срећном задовољство корисника услугом коју Дом пружа. Радује ме када видим да се ученици са осмехом на лицу, након завршеног распушта, враћају Дому, својој другој кући.

Посао директора васпитне установе, каква је ученички Дом, комплексан је јер поред организације и контроле активности које се тичу функционисања Установе, треба бринути о младим људима, њиховом васпитању и напредовању. Сматрам да је то императив ове установе, па ћу се својски трудити да ученицима и студентима обезбедим што боље услове за боравак у Дому. Заједно са својим сарадницима, васпитачима и осталим особљем трудимо се да нам корисници буду задовољни; да им живот у Дому буде пријатан, безбрижан и забаван; да из Дома понесу лепе успомене којих ће се, као зрели људи, радо сећати.

Радује ме што ћу бити део лепих догађаја које прате различите домске активности, као и чињеница да сам на челу Установе са традицијом стогодишњег постојања, што ме чини да се осећам поносном али и веома одговорном. Као и моји претходници, трудићу се да што више допринесем развоју и напретку установе, њеној модернизацији, осавремењивању и трајању; да Дом настави да живи и буде увек млад.

Домци, помозите ми у томе да заједно бринемо и чувамо оно што смо наследили; да Дом учинимо бољим и квалитетнијим, да нам и будуће генерације буду захвалне и памте нас по успешима и развоју.

Turđelović

...Опет сам те сневао!

Како жалим што сан оде, те и ти
с њиме! Како бих волео да то не беше само
сан, сан и ништа више. Али хвала и сну. Слађе
је сневати неголи збильу гледати и гушити се од
осећаја, успомена и тешка, хладна, самотна жи.
Да, слађи је сан, сан детињства и младости; сан
поцрнеле и чађу испуњене куће са великим баштама
и пуном цвећа, старих шимширова, и
од крушака и кајсија, с густим, густим жбуновим
потока што поред куће тече са високим тополама
врбама, брестовима и меком, увек влажном, трајно
топлих ноћи када ветар душе и лишће креће, као
обасјане даљине допире звон од клепетуша и ти
песма пастира у дудук...

Увела ру

наврелих
вота...
и старе,
ом ограђеном
испуцаних стабала
ма и грмљем; сан
ама, младим
авом. Па сан
да месец суја а из
ха, монотона
ужа, Б. Станковић

Dear Mr Djordjević,
Thank you very much for visiting
me to visit. I am proud of your cooperation
with "Spirit of America" and grateful for
your work to sustain the memory of
John F. Roosevelt. Sincerely
Anthony J. Tafay